

[Statsministeren]

I overensstemmelse med Folketingets dagsordensvedtagelse af 21. maj 1987, hvor Tinget bl.a. opfordrede regeringen til at udarbejde en handlingsplan for styrkelse af miljøaspekterne i dansk udviklingsbistand, spiller miljøhensyn allerede en væsentlig rolle i dansk bistandspolitik. Ifølge Danidas overordnede miljøhandlingsplan fra 1988 skal miljøet indgå som et tværgående hensyn i hele bistandsfladen. I tilslutning til miljøhandlingsplanen er der udarbejdet strategier for bistandssektorer som landbrug, fiskeri, sundhed, vandforsyning samt industriel og bymæssig udvikling.

Ud over den betydning, som disse strategier har haft for den danske bistand – i retning af en stadig stærkere miljøorientering af indsatsen – er strategierne også indgået som en del af UNCED-processen f.eks. på ferskvandsområdet. Filosofien i Agenda 21 om en integreret behandling af udvikling og miljø er derfor som udgangspunkt i god overensstemmelse med dansk bistandspolitik.

Der er som umiddelbar opfølgning af UNCED iværksat et omfattende analysearbejde i Danida med henblik på at vurdere behovet for revision af strategierne og behovet for udarbejdelse af nye eller supplerende strategier. Som et yderligere konkret skridt kan nævnes, at arbejdet med en sektorstrategi for bistand på energiområdet er langt fremskredt, og at generelle handlingsplaner for skov- og skovagerbrug og fiskeri er under udarbejdelse.

Første skridt i udviklingslandenes opfølgning af Agenda 21 bør – som påpeget i næsten hvert eneste kapitel i handlingsplanen – være formuleringen af nationale politikker og strategier baseret på Agenda 21 og det enkelte lands prioriteringer og muligheder. Et bærende princip for bistanden vil fortsat være, at anvendelsen af bistanden sker på grundlag af en dialog med de respektive modtagerlande inden for rammerne af modtagerlandenes egne prioriteringer, og at der stræbes mod en udvikling, som også på lang sigt vil være både økonomisk og økologisk bæredygtig.

I denne dialog er det vigtigt, at vi fra dansk side inspirerer og motiverer modtagerlandene til at se miljø- og udviklingshensyn som en helhed i overensstemmelse med Agenda 21 og dermed til at føre UNCED-resultaterne ud i livet. Samtidig med denne dialog må det nøje overvejes, hvorledes vi bedst inddrager græs-

rødderne i udviklingslandene, f.eks. ved udbredelse af kendskabet til Riovedtagelserne.

På lidt længere sigt kan der måske blive behov for, at der udarbejdes strategier for bistand inden for eksempel teknologisamarbejde, menneskelig bosætning og affaldshåndtering, men også her må vi have modtagerne med os, før vi kaster os ud i omfattende studier og planer.

Da Riokonferencen ikke var slutstenen, men grundstenen til en ny udviklingsproces, der skal række langt ind i det 21. århundrede, er det for nærværende i nok så høj grad donor-samfundets forpligtelsestilsagn i de finansielle bestemmelser, der er de mest interessante i relation til de bistandsmæssige konsekvenser af konferencen.

At dømme efter de tilkendegivelser, der fremkom i Rio, vil hovedparten af yderligere midler til miljø og udvikling komme til at tilgå Den globale Miljøfacilitet, GEF. GEF blev oprettet som et treårigt pilotprojekt under Verdensbanken, UNDP og UNEP i 1991 og er i en interimperiode den finansielle mekanisme for konventionerne om klimaændringer og biologisk mangfoldighed. Herudover forudses GEF at skulle finansiere de udviklingsaktiviteter i Agenda 21, der gavner det globale miljø. GEF's etablering på permanent basis forudsætter dog, at man accepterer udviklingslandenes krav om en demokratisering af beslutningsprocessen i GEF i overensstemmelse med vedtagelserne i Rio.

Det samlede tilsagn om bidrag til GEF i pilotperioden er på ca. 1,2 mia. USD, hvoraf den danske andel udgør 143,1 mio. kr. Danmark gav i Rio udtryk for, at man ville være indstillet på at bidrage med en rimelig andel af en tredobling af GEF. Forhandlingerne herom fortsætter sidst på året, men det er dog tvivlsomt, om man når til enighed om en så kraftig opfyldning.

De igangværende forhandlinger om 10. genopfyldning af Verdensbankens bløde vindue, Den Internationale Udviklingskommision, IDA (IDA-10), præges bl.a. af, at UNCED har peget på IDA som en af de multilaterale kanaler, der skal anvendes til støtte til nationale miljøtiltag i udviklingslandene. IDA's ledelse har foreslået en grundlæggende genopfyldning på 13 mia. SDR (særlige trækingsrettigheder, 1 SDR = ca. 8,28 kr.), svarende til